

מנה בנתן

שינוי הדף היומי בדוך קצרו

לע"נ הגה"צ רבי אהרן דוד בן
רבי מאיר הלוי חדש צוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 50 פרשת וישב תשפ"א

פסחים כב-כח

איסור הנאה, ויש לומר שבאמת לומדים איסור הנאה מלא יאכל אלא שהיינו דורשים מלכם שלכם יהיה להנות, קמ"ל הפסוקים הנוספים שאסור להנות, ומה שכתוב לכם בא לרבות שאסור אף מה שנטוע לרבים,

דף כג לר' יהודה בא למעט את הנטוע לרבים, ות"ק למד מהפסוק ונטעתם שהכוונה ליחיד ולא לרבים ובא הפסוק לכם לרבות הנטוע לרבים, ולר' יהודה ונטעתם משמע אף רבים וכן לכם משמע לרבים ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט שאין ערלה בנטוע לרבים.

ומה שכתוב בתרומה: וכל זר לא יאכל קודש ובכ"ז הותר לישראל כמו ששינוי שמותר לערב לישראל בתרומה ולנזיר ביין, ומבאר רב פפא שלומדים מתרומתכם שזה שייך לתורם, ולחזקיה, הפסוק בא ללמד תרומתכם של כל ישראל, כדרך הפסוקים.

ומה שכתוב בנזיר: מחרצנים ועד זג לא יאכל ומותר לו להנות ששינוי שמערבים לנזיר ביין, מר זוטרא מבאר שלומדים מהפסוק נזרו, שזה שלו, ורב אשי לומד מהפסוק קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו שרק גידולו קדוש ולא היין עצמו, אך יש לדחות שלא כתוב ולא דבר אחר קדוש, ונשאר רק תירוצו של מר זוטרא.

ומה שכתוב בחדש: ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו, ובכ"ז ששינוי שמותר לקצור שחת ולהאכיל לבהמה קודם העומר ומבאר רב שמעיה שכתוב קצירכם שלכם יהיה, וחזקיה יעמיד את הפסוק קצירכם של כל ישראל,

ומה שכתוב בשרצים: שקץ הוא לא יאכל ושינוי שלציידים שהזדמנו להם מינים טמאים מותר להם למכרם לנכרים, יש לומר שנאמר לכם שלכם יהיה, אך קשה שלפ"ז יהיה מותר לצוד אותם לכתחילה, ויש לומר שכתוב יהיו שיהיו בהוייתן של איסור, אך קשה לדעת חזקיה שלא יכתבו לא יאכל ולא יצטרכו לכתוב לכם להתיר, וחזקיה אומר שאכן זה המקור לדבריו, שאם כתוב לא יאכל הוא איסור הנאה וצריך פסוק להתיר, ומה שכתוב בחמץ לא יאכל חמץ ור' יוסי הגלילי אמר איך חמץ נאסר בהנאה כל שבעה, ויש לומר שכתוב לא יראה לך שיהיה שלך, ורבנן לומדים מלך שלך אין אתה רואה אך אתה רואה של אחרים או גבוה, ולר' יוסי יש ב' פסוקים לך, ולרבנן מאחד לומדים על נכרי שכבשתו ומאחד לומדים על נכרי שלא כבשתו, ולר' יוסי כתוב ג' פעמים לך, ולרבנן אחד הולך על חמץ ואחד על שאור וצריך להתיר בשניהם, ונחלקו ר' יוסי הגלילי ור"ע על הפסוק בחלב יעשה לכל מלאכה שלכאורה רק לגבוה יהיה מותר ולהדיוט אסור, לר' יוסי למדו מהפסוק לכל מלאכה להתיר להדיוט, ולר"ע לומדים לענין טומאה שלא נאמר שרק להדיוט יהיה טהור ולגבוה יהיה טמא לכן נאמר לכל מלאכה שהוא טהור, ור' יוסי הגלילי אומר שלא צריך פסוק על טומאה וטהרה שפשוט שמותר אלא על איסור והתר, ולר"ע לא צריך פסוק על איסור והיתר אלא על טומאה וטהרה, עמוד ב ולכאורה נחלקו שלריה"ג מלא תאכלו לומדים גם איסור הנאה וא"כ התורה באה להתיר נבילה בהנאה, ולר"ע מלא תאכלו למדו רק איסור אכילה והפסוק בא ללמד לענין טומאה וטהרה, ויש

דף כב לר' יהודה מהפסוק של טריפה לומדים: אותו אתה משליך לכלב ולא שאר איסורים, ור"מ לומד מזה למעט שלא נותנים לכלב חולין שנשחטו בעזרה, ור' יהודה סובר שחולין שנשחטו בעזרה אסור רק מדרבנן, ור' יצחק נפחא מקשה ששינוי שמותר לשלוח ירך לנכרי אפילו שיש בו גיד הנשה וכתוב שם לא יאכלו, ולר' אבהו זה אסור בהנאה, יש לומר שר' אבהו סובר שכשהותרה נבילה הותר גם החלב והגיד שלה, אך זה מוכן רק למ"ד שיש בגידין בנותן טעם א"כ הותר הגיד בהנאה למרות שנאסר באכילה, אך למ"ד שאין בגידין בנותן טעם קשה שהרי לא הותר גיד של נבילה עמה וא"כ גיד אסור בהנאה, וכן דעת ר"ש שבגיד של טמאה לא לוקה שאין בו טעם ולר' יהודה לוקה, ושינוי שלר"ש גיד אסור בהנאה ולר' יהודה מותר, ומה שדם הותר בהנאה למרות שכתוב נפש מכם לא תאכל דם, ושינוי שהדם של הקדשים מתערבב באמה במקדש ונמכר לגננים לזבל ויש בו מעילה, ויש לומר שדם הוקש למים שכתוב על הארץ תשפכנו כמים, וכמו שמים הותרו בהנאה כך דם הותר, ואין לומר שאסור כמים הניסכים במזבח שאסורים כדברי ר' אבהו שכתוב כמים שהם רוב מים, אך קשה שלא כתוב רוב מים, ורב אשי מבאר שדם הוקש למים הנשפכים ולא למים הניסכין, ואין לומר שנקיש למים הנשפכים לפני ע"ז כי הם נקראים ניסכים שכתוב ישתו יין ניסכם, עמוד ב ולחזקיה דם הוקש למים ללמד כדברי ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שדם קדשים אינו מכשיר שאינו נשפך כמים, אך קשה שבאבר מן החי כתוב לא תאכל הנפש עם הבשר, ושינוי שלר' נתן אסור להושיט יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח שכתוב לפני עוור לא תתן מכשול ומשמע שלכלבים מותר, יש לומר שאבר מן החי הוקש לדם שכתוב רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש, ולחזקיה הוקש אבר מן החי לדם ללמד שגם דם מן החי אסור וזה דם הקזה שהנפש יוצאה בו, ומה שכתוב בשור הנסקל ולא יאכל את בשרו, ושינוי על הפסוק סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ולכאורה הוא אסור ממילא משום נבילה, אלא הפסוק דורש שאף אם שחטו לאחר גמר דין אסור באכילה, ושמעון בן זומא דורש שאסור אף בהנאה שכתוב בעל השור נקי ומשמע לגמרי כאדם שיצא נקי מנכסיו ואין לו בהם כלל הנאה, ומשמע שבלי נקי לא היינו לומדים איסור הנאה מלא יאכל, ויש לומר שלומדים מלא יאכל שאסור בהנאה ולומדים מנקי שלא יהנה בעורו שלא נאמר שרק בשרו אסור קמ"ל נקי שאסור גם עורו, ומי שלומד מנקי למעט חצי כופר בתם, או שאין חיוב דמי ולדות בשור הם ילמדו למעט הנאת עורו מאת בשרו מה שטפל לעורו ומי שלומד את זה מנקי לא דרש מאת כמו ששמעון העמסוני ויש אומרים שנחמיה העמסוני דרש את כל המילים את בתורה וכשהגיע לאת ה' אלוקיך תירא פרש מלדרוש את, אמרו לו תלמידיו מה יהיה עם כל האתים שדרשת אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אקבל על הפרישה, אך ר"ע דרש את לרבות לתמידי חכמים.

ויש להקשות שבערלה כתוב ערלים לא יאכל ושינוי מנין שלא יצבע בו ולא ידליק בו נר, שכתוב וערלתם, ערלתו, ערלים, לרבות כולם, ומשמע שבלי הייתור לא היינו לומדים מלא יאכל

לדחות שלכו"ע לא תאכלו הוא גם איסור הנאה, ונחלקו שלריה"ג כשהותרה נבילה הותרה ללא חלבה וגידה והפסוק מלמד להתיר בהנאה, ולר"ע כשהותרה נבילה היא הותרה עם חלבה וגידה, והפסוק מלמד על טומאה וטהרה ואמנם לריה"ג מצאנו שהתורה התירה חלב בהנאה וגיד יתכן שאסור, או שניתן ללמוד ק"ו מחלב שהוא איסור כרת ובכ"ז מותר בהנאה ק"ו שגיד שאין בו כרת יהיה מותר בהנאה, ור"ש שאוסר גיד סובר שיש פירכא שאיסור חלב הותר אצל חיה וגיד לא, וריה"ג לומד שזה לא פירכא כי עוסקים בבהמה, ואחר ששאלנו על חזקיה ור' אבהו מכל הפסוקים ותרצנו א"כ הם נחלקו בחמץ בפסח לרבנן שהוא אסור בהנאה שלחזקיה לומדים איסור הנאה מלא יאכל, ולר' אבהו לומדים מנבילה, או שנחלקו מהיכן נלמד דין איסור הנאה בשור הנסקל, לחזקיה מלא יאכל ולר' אבהו מנבילה, ולהלכה נחלקו בחולין שנשחטו בעזרה שלחזקיה הפסוק אותו בטריפה ממעט חולין שנשחטו בעזרה מאיסור הנאה, ולר' אבהו אין בו איסור הנאה מדאורייתא.

תלמיד אחד שנה לפני ר' שמואל בר נחמני בשם ריב"ל מנין שכל האיסורים אסורים גם בהנאה ולא לומדים חמץ ושור הנסקל מלא יאכל שכתוב בהם, וריב"ל לא למד מלא יאכל איסור הנאה, והוא לא למד מנבילה שהוא סבר כר' יהודה שבנבילה הותר דוקא מכירה לנכרי ונתנה לגר, אך הוא לא לומד איסור הנאה מאותו של טריפה כמו שלמד ר' יהודה כי הוא סבר שחולין שנשחטו בעזרה אסור מפסוק אחר שכתוב כל **חטאת אשר יובא מדמה באש תשרף**, וזה מיותר כי כתוב לענין חטאת זו והנה שורף אלא לומדים משם לכל התורה באם אינו ענין

דף כד שאם אינו ענין לכל איסורים לאכילה שהרי כתוב בהם איסור מפורש לומדים לאיסור הנאה, אך אין ללמוד מחטאת שיהיה בהם דין שריפה שיש מיעוט **בקודש באש תשרף** שרק מה שאיסורו בקודש בשריפה ולא דבר אחר בשריפה, אך לכאורה לר"ש מפסוק זה לומדים ששורפים חטאת פסולה בקודש ואף פסולי קדשים ואימורי קדשים קלים, ואמר תלמידו של רב שמואל, שר' יונתן רבו למד את זה מפסוק אחר, ואם **יוותר מבשר המילואים ומן הלחם עד הבוקר לא יאכל** ולכאורה לא יאכל מיותר כי כתוב באש ישרף, אלא זה מלמד על שאר איסורים, ואם כתוב בהם אכילה נלמד איסור הנאה אך לא יהיה בהם דין שריפה, שיש מיעוט **ושרפת את הנותר**, דוקא נותר בשריפה ולא שאר איסורים, אך לכאורה ר' אלעזר ילמד מלא יאכל שכל דבר שפסול בקודש אסור לאכלו, ואביי אומר שלומדים מהפסוק הראשון לא תאכל באש תשרף ומספיק לכתוב באש תשרף ואם אינו ענין לגופו כי לומדים מר"א שכל שבקדש פסול אסור, לומדים לכל איסורים וכיון שכבר יש בהם איסור אכילה לומדים בהם גם איסור הנאה, אך לא ישרפו שהתורה מיעטה **ושרפת את הנותר** שדוקא נותר בשריפה ולא שאר איסורים, ורב פפא דוחה שניתן לומר שהפסוק בא ליחד בזה לאו, ומהפסוק של ר"א לא ילקה כי הוא לאו שבכללות, ורב פפא לומד מוהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף ולעצמו לא צריך ללמוד איסור בטמא כי יש ק"ו ממעשר הקל שלא אוכלים אותו בטומאה, שכתוב **לא בערתי ממנו בטמא** ק"ו בשר קדש חמור שלא אוכלים בטומאה, ואמנם אין מזהירין מק"ו אך לומדים מהיקש שכתוב לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך, וא"כ לא יאכל מיותר ללמוד בשאר איסורים, ולא רק אכילה שכבר כתוב בהם,

אלא אף בהנאה, ולא ישרפו שהתורה גילתה שרק נותר בשריפה ולא שאר איסורים, ורבינא שואל שנאמר שיעבור בב' לאוין כמו שאמר אביי שאכל פוטיתא- שרץ המים לוקה ד' אכל נמלה לוקה ה' **עמוד ב** צירעה לוקה ו', ואביי מבאר שכל מקום שניתן לדרוש דורשים ולא מעמידים בלאוים נוספים, ומוהבשר אשר יגע בכל טמא שתחילת הפסוק דורשים לרבות עצים ולבונה, ומוהבשר כל טהור יאכל בשר בסיפא דורשים לרבות אימורים, ומה שלמדו אימורים מהפסוק והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' מדובר **באדם** שהוא טמא וחייב כרת, והפסוק של והבשר מלמד **שהבשר** טמא וזה רק לאו.

ר' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שלוקים על כל האיסורים רק כשאוכלם דרך אכילתם, ורב שימי בר אשי אומר שהוא בא למעט האוכל חלב חי שאין זה דרך אכילה, וללישנא בתרא ר' יוחנן אמר שלא לוקים באיסורי הנאה כשנהנה מהם לא כדרך הנאתו, שאם המניח חלב של שור הנסקל על מכתו פטור ק"ו שהאוכל חלב חי פטור, וכן אמר רב אחא בר אויא בשם ר' יוחנן, ור' זירא הוכיח כן ממה ששינוי שלא לוקים על ערלה אלא על היוצא מזיתים וענבים ולא מתותים ורימונים, ולכאורה זה בגלל שאינו נהנה כדרך הנאתם, ואביי דוחה שאם המשנה היתה אומרת דין אכילת פרי שלא כדרכו היינו יודעים שפטור כי זה לא כדרך, אך על היוצא מתותים ורימונים לא לוקה כי זה כזיעה בעלמא, ואביי סובר שעל כלאי הכרם לוקים גם שלא כדרך הנאתו, כי לא כתוב איסורו בתורה באכילה אלא פן תוקדש, אך יש להקשות שאיסי בן יהודה אומר שלומדים בשר וחלב בהיקש מטריפה שכתוב **ואנשי קדש תהיון לי**, ובבשר בחלב כתוב **כי עם קדוש אתה** ובהנאה לומדים מק"ו מערלה שלא נעשה בה עבירה ואסורה ק"ו שבשר בחלב שבושל שנעשה בו עבירה שהוא אסור בהנאה,

דף כה אך יש לפרוך שבערלה לא היה שעת הכושר ובבשר בחלב היה שעת הכושר קודם שבושל, ויש להוכיח מחמץ בפסח שאסור אף שהיה לו שעת הכושר אך יש לפרוך שבחמץ חייב כרת כלאים יוכיחו שאין בהם כרת, ואם נאמר שלוקה בכלאים שלא כדרך הנאה יש לפרוך שהם נאסרו אף שלא כדרך הנאה, ואביי סובר שזה לא פירכה על בשר בחלב כי יתכן שבאמת יאסר גם שלא כדרך הנאה שהרי לא כתוב איסור בשם אכילה, ומי שכן פרך סבר שכיון שלומדים מנבילה א"כ זה רק כדרכו כמו נבילה, ואביי אומר שאם לא כתוב אכילה בגוף האיסור ילקה גם שלא כדרך, וממה שלא פורכים שבכלאים לא היה שעת הכושר הוכיח רב אדא בר אהבה שכלאי הכרם נאסר גם בשורש, וא"כ היה להם שעת כושר בשורש עצמו קודם שהשריש וזה נאסר אחר השרשה, ורב שמעיה מקשה ממה ששינוי שהמעביר עציץ נקוב בכרם נאסר אם הוסיף מאתים ומשמע שמה שלא הוסיף לא נאסר, ורבא מחלק שיש ב' פסוקים **המלאה והזרע** והיינו שזרע עצמו נאסר בהשרשה ומה שכבר גדל נאסר כשהוסיף מאתים, ואם לא הוסיף מאתים לא נאסר.

ר' יעקב אמר בשם ר' יוחנן סובר שמתרפאים בכל האיסורים מלבד עצי אשירה, ולכאורה בלי סכנה אסור בכל הדברים ועם סכנה יהיה מותר גם בעצי אשירה, ויש לומר שבעצי אשירה אסור גם בסכנה, שר"א למד מהפסוק בכל לבבך ובכל נפשך ולכאורה מספיק בכל נפשך וק"ו בכל מאודך, אלא שיש אדם שגופו חביב ממנו עליו נאמר שימסור נפשו ויש אדם שממונו חביב עליו מגופו, ובכ"ז ימסור ממנו על אהבת ה', רבין אמר

בשם ר' יוחנן שמתרפאים בכל איסורים חוץ מע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים, **עמוד ב ע"ז** לומדים **מואהבת**, שפיכות דמים לומדים מהפסוק **כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה** ובא להשוות רציחה לאיסור נערה המאורסה שכמו שנערה המאורסה ניתן להצילה בהריגת רודפה, כך רוצח ניתן להציל את הנרצח בהריגת הרודף וכמו שרוצח יהרג ואל יהרוג כך עריות יהרג ואל יעבור, ושפיכות דמים זה סברא כמו שאדם בא אחד לרבא ואמר לו ששר העיר אמר לי הרוג את פלוני ואם לא אהרוג אותך, אמר לו רבא שיהרג, שמי אמר לו שדמו אדום יותר שחפץ ה' שיהרוג, שהרי ממילא מישהו יהרג.

מר בר רב אשי ראה שרבינא מושח את בתו בזיתי בוסר של ערלה, אמר לו שהתירו רק בסכנה אמר רבינא שהחולי הזה הוא כסכנה, וללישנא בתרא רבינא אמר שזה לא כדרך הנאה.

לאביי, הנאה הבאה לאדם בעל כרחו מותרת, ולרבא אסורה ואם יכול להמנע מלהנות והוא מכוון להנות לכו"ע אסור, וכן אם לא יכול להמנע מלהנות ומכוון להנות אסור, ונחלקו כשיכול להמנע מלהנות ואינו מכוון להנות, ולר' יהודה שאוסר גם בלי כוונה לכו"ע אסור ונחלקו לדעת ר"ש שמתיר באינו מתכוון, שאביי מתיר כר"ש, ורבא אומר שר"ש התיר רק כשלא יכול להמנע מלהנות וכשיכול להמנע לא התיר, וללישנא בתרא ר' יהודה ור"ש נחלקו כשיכול להמנע ואינו מכוון להנות, ואם לא יכול להמנע ואינו מכוון לכו"ע מותר, ונחלקו אביי ורבא כשאינו יכול להמנע אך הוא מכוון להנות, ולר"ש ודאי אסור כי הוא הולך אחר הכוונה ונחלקו לר' יהודה שאסר גם באינו מכוון אך רק באפשר, וכשאי אפשר להמנע סובר אביי שר' יהודה יתיר,

דף כו ולרבא ר' יהודה סובר שאינו מתכוון הוא כמתכוון להחמיר אך לא להקל במתכוון, ואביי הוכיח מר' יוחנן שישב בצל ההיכל ולימד כל היום א"כ רואים שכשאי אפשר להמנע ומכוון להנות מותר, ורבא דוחה שההיכל לתוכו עשוי וזה לא נקרא הנאה מההקדש, ורבא הוכיח מהלולין שהיו פתוחים מעל קדש הקדשים ששלשלו מהם את האומנים בתוך תיבה כדי שלא יזונו עיניהם מקודש הקדשים ורואים שכשאי אפשר להמנע ואינו מכוון אסור, אך לכאורה יש להתיר כדברי ר"ש בן פזי בשם בר קפרא בשם ריב"ל שאין איסור מעילה בקול מראה וריח, ויש לומר שזה רק מעלה שעשו בקדש הקדשים, וללישנא בתרא רבא הביא ראיה מר"ש בן פזי שקול מראה וריח אין בהם מעילה אך איסור יש בהם, ולכאורה האיסור הוא לעומדים בפנים שאינם יכולים להמנע ואסור להם לכוון להנות, ויש לדחות שהאיסור הוא לעומדים בחוץ שיכולים להמנע ואסור להם לכוון להנות, ויש להקשות על ר"ש בן פזי ששנינו שהמפטם קטורת להתלמד או למסור לציבור פטור ואם עשאה להריח חייב והמריח פטור אך מעל, ורב פפא מבאר שבקול ומראה אין מעילה שאין בהם ממש, ובריה שמגיע רק אחר שכלה העשן אין בו מעילה כיוון שנעשית מצוותו ורק בתרומת הדשן יש מעילה אף אחר שריפת הקרבן שיש גזירת הכתוב **ושמו אצל המזבח** שלא יפזר ושלא יהנה, ולא לומדים משם כי זה ב' כתובים הבאים כאחד יחד עם בגדי כהונה שבבגדי כה"ג ביוה"כ נאמר **והניחם שם** שיגנזו, וזה רק לרבנן, ור' דוסא לומד מוהניחם שם שלא ישתמש בהם כה"ג ביוה"כ אחר, אך הם ראויים לכהן הדיוט, יש לומר שתרומת הדשן ועגלה ערופה הם ב' כתובים, ולמ"ד שב' כתובים הבאים כאחד מלמדים יש לומר שיש מיעוט מיוחד בתרומת הדשן **ושמו** ובעגלה ערופה יש

מיעוט **הערופה**. ואין להוכיח לדעת רבא ששנינו אצל עגלה ערופה הכניסה לרבקה ודשה מעצמה כשירה ואם הכניסה כדי שתינק וגם תדוש פסולה ורואים שכשאי אפשר להמנע אם מכוון אסור, ויש לומר שיש פסוק **אשר לא עובד שנפסל גם כשבמקום אחר אינו אסור**, וברישא לא נאסר, **עמוד ב** שזה דומה לעוף ששכן על פרה אדומה כשירה ואם עלה עליה זכר פסולה, שהוא רוצה בכך, ואותו דבר בעגלה נאמר אשר לא עבד בשורוק ללא ואו ויכולים לקרוא עבד ולומדים מזה שבעובד פסול רק כשניחא ליה כמו עבד, ואין להוכיח ממה ההשנינו בשומר אבידה שלא ישטחנה על מטה או מגוד לצורכו אך יכול לשטחנה לצרכה ואם הזדמנו לו אורחים לא ישטחנה כלל אף לצורכה, ורואים שכשאי אפשר להמנע ואינו מכוון להנות אסור, ויש לדחות שאם הוא שוטח לפני אורחים הוא כאילו שורף אותה בעין הרע או שהיא נראית ע"י גנבים, ואין להוכיח ממה ששנינו שמוכרי כסות יכולים למכור כלאים וללבוש כדרכם, אך לא יתכוון בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ואנשים צנועים מחמירים לתלות לאחוריהם במקל ורואים שלמרות שאפשר לעשות כצנועים ובכ"ז מותר כשאינו מכוון וקשה ללישנא קמא של רבא שאסר באפשר ולא מכוון.

שנו בברייתא שתנור שהסיקו בקליפות של ערלה או בקש של כלאי הכרם אם הוא חדש שנגמר בכך ישבר, ותנור ישן יצנן ויאפה בו, ואם אפה פת לרבי אסורה ולרבנן מותרת, ואם בישלה על גחלים הכל מותר, ויש ברייתא שאומרת שגם חדש יצטנן ומותר להשתמש והיא לדעת רבנן, ולכאורה גם רבי שאסר באפה פת כי יש שבח עצי איסור בפת אך כשהתנור נגמר בכך יש להתיר כדין זה וזה גורם, אלא זה תלוי במחלוקת ר"א ורבנן בשאור של חולין ותרומה שנפלו לעיסה וחימצו אותה ובכל אחד מהם אין כדי להחמיץ שלר"א הולכים אחר האחרון, ולרבנן לעולם אינו אוסר עד שיהיה באיסור כדי להחמיץ,

דף כז ואביי מבאר בר"א שמדובר שכבר סילק את האיסור, ואם האיסור עדיין שם אסור גם אם התרומה הקדימה שזה וזה גורם אסור, אך אין להקשות מאביי שניתן לומר שר"א עצמו אסר רק כשהתרומה היתה אחרונה והוא יתיר בבת אחת, אלא יש להוכיח מר"א ששנינו שאם נטל עצים מאשירה הם אסורים בהנאה, ואם הסיק בהם את התנור חדש ישבר וישן יצננו ואם אפה בו פת אסור בהנאה, ואם התערב באחרות ואחרות באחרות כולם אסורים בהנאה, ור"א אומר שיוליך את ההנאה לים המלח שאין פדיון לע"ז ורואים שזה וזה גורם אסור, ויש לדחות שרק בע"ז שהיא חמורה אסור ובשאר איסורים יהיה מותר, אך ישנה ברייתא שאומרת שר"א אסר בכל איסורים.

אביי אומר שאם נאמר שרבי אסר בתנור הוא סבר כר"א ואם נאמר שזה וזה גורם מותר ורק בפת בלבד נאסר כי יש שבח עצים בפת א"כ קערות כוסות וצלוחיות של איסור אסור ונחלקו רק בתנור וקדירה אם זה וזה גורם מותר או לא, וללישנא בתרא גם למ"ד זה וזה גורם מותר יש לאסור קדירה כי היא ההנאה בבישול היא קודם שבאו עצים של היתר.

רב יהודה אמר בשם שמואל שתנור שהוסק בקליפי ערלה או בקשים של כלאים, אם הוא חדש ישבר אם הוא ישן יצטנן, אם אפה בו פת לרבי היא מותרת ולרבנן אסורה ואמנם לעיל שנינו להיפך שמואל שנה הפוך באותה ברייתא, או ששמואל סבר שתמיד הלכה כרבי רק נגד יחיד ולא במקום רבים, וכאן הלכה כרבי לחומרא אף נגד רבים ולכן הוא שנה שרבנן מחמירים כדי שיפסקו להחמיר, בבישלה על גחלים הפת מותרת נחלקו רב

יהודה בשם שמואל ור' חייא בר אשי בשם ר' יוחנן, אחד אמר שרק גחלים עוממות מותרים אך לוחשות אסור, ואחד אמר שגם לוחשות מותרות, ולכאורה לוחשות אסורות כיוון שיש שבח עצים בפת, ולא מובן מי שמתיר בלוחשות שא"כ מתי רבי אמר שיש שבח עצים בפת, ורב פפא אומר שבמקרה שיש אבוקה כנגדו יש שבח עצים ישר בפת, **עמוד ב** וא"כ רבנן יתירו גם באבוקה כנגדו, ולפ"ז אין כלל איסור הנאה בעצים ואמר ר' אמי בר חמא שאסור להנות בכסא לשבת עליו או להדום רגליו.

רמי בר חמא הסתפק במקרה שהסיק תנור בעצי הקדש ואפה בו פת מה דינו לרבנן, ואמר רב חסדא שהפת אסורה, וקשה שבערלה היתרו, ורבא מבאר שהחילוק הוא שערלה בטילה במאתים ואילו להקדש אין ביטול אפילו באלף, ומי שהקשה סבר שהמסיק יעבור על מעילה וא"כ יצאו לחולין, ורב פפא מבאר שמדובר בעצי שלמים וכו' יהודה שסובר שהקדש מתחלל רק בשוגג ולא במזיד שדבר שאינו במעילה לא יוצא לחולין, וא"כ שלמים כיון שאינם בני מעילה אינם יוצאים לחולין ולכן נאסרה הפת, אך לפ"ז קשה הרי הנשרפים אפרם מותר ומדוע בעצי אשירה נאסר אפרו וכן קשה באפר הקדש הרי הוא יצא לחולין בשריפה, ויש להעמיד כשנפלה דליקה מעצמה בהקדש ואין מי שמעל ולא יצא לחולין, ורב שמעיה אומר שמדובר במה שטעון גניזה כמו תרומת הדשן שכתוב ושמנו בנחת ושמנו כולו ושלא יפזר.

ר' יהודה סובר שביעור חמץ רק בשריפה ושנו בברייתא שהוא למד בק"ו מנותר שאין בו דין בל יראה ובל ימצא ובכ"ז צריך לשרוף ק"ו חמץ שיש בו בל יראה שישרפוהו, אמרו לו שק"ו שיצא ממנו קולא אינו ק"ו כיון שאם לא ימצא עצים לשרפו הוא לא יהיה חייב והתורה אמרה תשביתו שאור מבתיכם בכל מה שאתם יכולים להשבית, ור' יהודה רצה ללמוד מדין אחר שנותר וחמץ שניהם אסורים באכילה וכמו שמצאנו שדין נותר בשריפה כך בחמץ, ואמרו לו נבילה תוכיח שאסורה באכילה ואין לה דין שריפה, אמר ר' יהודה שנותר דומה לחמץ שהוא אסור באכילה ובהנאה ונבילה אסורה רק באכילה, אמרו לו שור הנסקל יוכיח שאסור באכילה ובהנאה ואינו טעון שריפה, אמר ר' יהודה שחמץ דומה לנותר ששניהם אסורים באכילה ובהנאה וגם יש בהם כרת, אמרו לו שחלב שור הנסקל אסור באכילה ובהנאה ויש בו כרת ואינו טעון שריפה,

דף כח ור' יהודה למד בדין אחר שכמו שנותר יש בו דין בל תותירו ודינו בשריפה כך בחמץ שיש בו דין בל תותירו שדינו בשריפה, אמרו לו שיש להוכיח מאשם תלוי וחטאת העוף הבאה על הספק שאמנם לשיטתנו זה בשריפה אך לשיטתך הם בקבורה, ושתק ר' יהודה, ואמר רב יוסף שעל זה אומרים אנשים הכף שעשה הנגר ישרפו בה לשונו בחרדל ואביי אמר משל: הסד של רגלי אסירים שעשה הנגר יתנו בו רגליו, ורבא אמר משל: שעושה החיצים יפגע מחיציו דהיינו שר' יהודה נדחה מדבריו שלו.

הסתפקו בדעת חכמים אם במטיל לים מספיק ללא פירור ורק ברוח צריך פירור, או שגם המטיל לים צריך לפררו קודם, וכן במה ששנו בע"ז שלר' יוסי שוחק וזורה לרוח או מטיל לים, הסתפקו אם גם לים צריך שחיקה או רק לרוח צריך שחיקה, ואמר רבה שמסתבר שבע"ז שהולך לים המלח לא צריך שחיקה שאין שם אדם ואילו חמץ שהולך לשאר נהרות צריך פירור, ורב יוסף אמר להיפך שע"ז שאינה נימחית צריך שחיקה וחמץ שנמחה לא צריך לפררו בים, ויש ברייתא כרבה שההולך

במדבר מפרר וזורה לרוח וההולך בספינה מפרר ומטיל לים, ויש ברייתא כרב יוסף שהמהלך במדבר שוחק וזורה לרוח וההולך בספינה שוחק ומטיל לים ולא יהיה קשה משם לרבה שלים המלח לא צריך שחיקה וליים אחר צריך שחיקה, ולרב יוסף לא קשה ממפרר לים שמדובר בחיטים בשק שלא יזרקם יחד אלא יפורם, אך בפת אין צריך לפרר.

משנה חמץ של נכרי מותר בהנאה אחר פסח ושל ישראל אסור בהנאה אחר פסח, שכתוב **לא יראה לך שאור**. **גמרא** לכאורה המשנה לא כאחד התנאים בברייתא ששנינו שלר' יהודה חמץ בין לפני זמנו בין לאחר זמנו בלאו ובזמנו לאו וקרת, **עמוד ב** ולר"ש קודם זמנו ולאחר זמנו אינו עובר עליו ובתוך זמנו עובר בלאו וקרת, ומשעה שאסור באכילה נאסר בהנאה, כת"ק, ור' יוסי הגלילי אומר שאין מקור שחמץ אסור בהנאה כל ז', ולר' יהודה אחר ו' שעות עובר עליו שכתוב **לא תאכל עליו חמץ**, ור"ש שואל שכתוב **לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות**, ומה שכתוב **לא תאכל חמץ** שבשעה שישנו בקום אכול מצה אסור בחמץ וקודם לכן אינו אסור בחמץ, ור' יהודה סבר שיש ג' פסוקים **לא יאכל חמץ**, **כל מחמצת לא תאכלו**, **לא תאכל עליו חמץ**, פסוק אחד לפני זמנו ואחד לאחריו, ואחד תוך זמנו, ור"ש לומד מאחד על תוך זמנו, ומכל מחמצת לומדים, שאפילו נתחמץ מחמת דבר אחר אסור, ומלא **יאכל חמץ** לומדים כדעת ריה"ג שפסח מצרים חימוצו נהג רק יום אחד, שכתוב **לא יאכל חמץ** וסמוך לו **היום אתם יוצאים**, ור' יהודה לומד נתחמץ מחמת דבר אחר ממה שהתורה הוציאה אותו בלשון **מחמצת**, ואת דברי ריה"ג הוא לומד מעצם הסמיכות, או שהוא לא דורש סמוכים, ומה שר"ש הוכיח שחמץ לא נאסר אלא רק כשיש מצוות מצה, ר' יהודה ידרוש שזה בא לקבוע מצה חובה גם כשאין קרבן פסח, ור"ש לומד את זה **מבערב תאכלו**, ור' יהודה למד **מבערב תאכלו** אפילו טמא ושהוא בדרך רחוקה, שלא נאמר שכיוון שאינו אוכל פסח לא יאכל גם מצה ומרור ור"ש לא מצריך פסוק לכך כיוון שאינו גרוע מערל וכן נכר שכתוב בהם **בן נכר לא יאכל בו שרק בו** אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ומרור, ור' יהודה אומר שכתוב פסוק גם בערל וגם בטמא ושהוא בדרך רחוקה, ומשנתינו לא כר' יהודה שהוא אסר גם חמץ של נכרי.